Palestyna i Bliski Wschód

czasopismo poświęcone sprawom gospodaczym
Palestyny i Bliskiego Wschodu

Komitet Redakcyjny:
Leon Lewite Józef Thon

Rok VII Warszawa, sierpień 1938 Nr 8

TREŚĆ NUMERU:

D. FREEMAN

SYTUACJA GOSPODARCZA KRAJÓW BLISKIEGO WSCHODU NA R. 1937

Rok 1937 był to prawie wszędzie rok trosk politycznych i ekonomicznego przesilenia. Dwa powstania w Iraku, konflikt Aleksandretty, tarcia w Syrii, zamieszki uliczne w Bejrucie, dymisja ministra Wafd i nieporozumienia w Egipcie, wreszcie ciągle wzmagający się terror w Palestynie.

Ekonomicznie, przedstawia sobą Bliski Wschód w r. 1937 różnorodny obraz. Ciężka depresja zawisła nad Egiptem. Cena bawełny spadła o blisko jedną trzecią, z nieuchronnym uszczerbkiem dla gospodarki egipskiej. Ogólna działalność handlowa została poważnie zachwiana, a liczba weksli protestowanych, która w pierwszej połowie roku wynosiła przecięnie 1.700 miesięcznie, wzrosła w drugiej części roku do 2.300. Bankructwo kilku poważnych domów handlowych w Aleksandrii i Kairo wzbudziło jeszcze większy niepokój.

Syria i Liban poważnie ucierpiały z powodu dewaluacji franka, od którego zależna jest waluta syryjska. Koszty utrzymania poważnie wzrosły, wywołując dużo niezadowolenia i trudności, szczególnie w miastach. Bezrobocie wzrosło, zwłaszcza w ważnych ośrodkach przemysłu włókienniczego w Aleppo. Handel Syrii dotkliwie ucierpiał ze względu na ciężkie położenie w Palestynie, która jest poważniejszym jej klientem. Irak znów napotykał na trudności w organizowaniu zbytu daktyli, które przedstawiają około 30% ogólnego eksportu kraju. Wreszcie owoce cytrusowe Palestyny napotkały na duże trudności zbytu na rynkach światowych.

TRUDNOŚCI FINANSOWE.

W dodatku do tych trudności gospodarczych, większość krajów Bliskiego Wschodu, musiała walczyć z nowymi ciężarami finansowymi, wynikającymi z nagłych potrzeb politycznych. W Egipcie, Syrii i Libanie niedawno zdobyta niepodległość stworzyła nowe potrzeby i zmusiła do nowych wydatków, szczególnie w związku z planami strategicznymi, z zamierzonym rozwojem miejscowych jednostek zbrojeniowych itd. W Egipcie np. przeznaczono olbrzymie sumy na budowę dróg strategicznych i innych inwestycji w strefie Suezu, zastrzeżonych umową angielsko-egipską. W obliczu nowych wymagań musiały się rządy wszędzie zastanowić nad powiększeniem źródeł wpływów i wprowadzeniem nowych podatków. W Egipcie rozważano projekt wprowadzenia opłat stemplowych, patentowych itd., by móc pokryć nadzwyczajne wydatki, sięgające sumy Ł.

3.000.000. W Libanie dyskutowano o wprowadzeniu opłat ze świadectw zgonu, o dodatkowym podatku od samochodów prywatnych, o podwyższeniu akcyzy od miejscowego cementu (z 30 na 40 franków od tonny), opłaty od bydła (na 15 piastrów od głowy), dalej o 20% podwyższeniu cen tytoniowych (tytoń jest monopolem rządowym). W republice Syryjskiej wprowadzono podwyżkę podatków od zabaw, od napojów alkoholowych, akcyzy i wzięto pod uwagę podwyższenie opłat od samochodów prywatnych i akcyzy od cementu. Nowe te jednak obciążenia podatkowe napotykają na ostrą opozycję.

ZŁOŻA NAFTOWE.

Królewskie kopalnie nafty w dalszym ciągu wzbogacały skarby Iraku i Iranu, stawiając państwa te w uprzywilejowanym położeniu finansowym. W Iranie udzielono nowej koncesji towarzystwu „American Iranian Oil Company", dla eksploatacji północno-wschodniej części kraju nad granicą Indii, Afganistanu i Z. S. R. R. Za koncesję tę towarzystwo ma płacić ŁP. 300.000 rocznie w pięciu pierwszych latach oraz ŁP. 600.000 rocznie w następnych dziesięciu latach.

Syria wyczekuje obecnie chwili, kiedy będzie mogła czerpać podobne dochody z rozwoju bogactw nafty, będące tak wielkim darem dla innych krajów Środkowego Wschodu. W ciągu pertraktacyj o koncesję nafty na obszarze Jezire, zaoferowało „Iraq Petroleum Company" rządowi Syrii ŁP. 4.000.000 i roczną opłatę za patent ŁP. 600.000. Tymczasem jednak oferta ta zdaje się być niezaakceptowaną, ponieważ rząd wymaga widocznie lepszych warunków.

Również w Palestynie rozwija się eksploatacja nafty. „Irak Petroleum Company" starło się oczywiście w wyniku przeprowadzonych badań na południu Palestyny o koncesję obszarów Gazy, gdzie istnieje potężna struktura naftowa. Ostatnio ogłoszona nowa ustawa o górnictwie nafty wydaje się być dalszym punktem na tej drodze.

Produkcja nafty na Bliskim Wschodzie wzrosła w 1937 r. do 113 mil. beczek, czyli o 25% w stosunku do roku ubiegłego i dwukrotnie prawie w stosunku do produkcji z przed 5 lat. Obok Iraku i Iranu figuruje obecnie jako poważny producent Bahrein Islands.

Postęp eksploatacji nafty na Bliskim Wschodzie mógł odbywać się nawet szybciej, gdyby nie było trudności ze strony potężnych towarzystw międzynarodowych, pragnących wykluczyć nadmiar podaży światowej. Nafta, najbardziej drogocenna i pożądana z pośród bogactw Środkowego Wschodu, stanie się wkrótce bardziej ważnym ekonomicznie i politycznie niepokojącym czynnikiem.

Mylnym byłoby sądzić, że niepokój polityczny i przesilenie gospo-

darcze ostatnich lat sparaliżowało rozwój. Na całym terytorium Bliskiego Wschodu uczynione zostały ważne posunięcia naprzód we wielu aktualnych dziedzinach życia gospodarczego. Postęp zaznaczył się najbardziej w tych krajach, gdzie rządy zastosowały planową politykę gospodarczą.

NOWE OSIĄGNIĘCIA.

Turcja dała doskonały przykład rezultatów, jakie mogą być osiągnięte w prymitywnych nawet warunkach materialnych i pod tym względem należy ją wymienić na pierwszym miejscu. Doprowadziła ona do perfekcji swój pierwszy pięcioletni plan przemysłowy, której wynikiem były powstanie wielkich hut żelaznych (w Karabuk) i budowa wielkich zakładów włókienniczych (w Nazili etc.). Obecnie przygotowuje się drugi plan pięcioletni, którego głównymi punktami będą: eksport i przemysł ciężki. Szczególnie będzie popierana flota narodowa. W ciągu roku ubiegłego zaczęła się realizacja czteroletniego planu rolniczego, w myśl którego ma być przeprowadzone na szerszą skalę nawadnianie oraz zmechanizowanie rolnictwa. Specjalny plan trzyletni został ułożony dla przemysłu górniczego. Ostatnie poszukiwania doprowadziły do odkryć złóż mineralnych, w pierwszym rzędzie złóż rudy żelaznej w pobliżu Divrik i Malatia. Donoszą również z centralnej Anatolii o odkryciu złóż złota.

Działalność ekonomiczna Iranu, którego plan nie był zakrojony na tak szeroką skalę jak w Turcji, osiągnęła także znaczne wyniki. W 1937 r. powstały pod egidą rządu nowe fabryki, włączając olbrzymią fabrykę w Teheranie oraz zakłady włókiennicze w Chari, Reza i Tchalus; rozpoczęto również budowę hut żelaznych w Aminabad.

W innych krajach Bliskiego Wschodu, gdzie nie powzięto specjalnych planów ekonomicznych, postępowały jednak rządy według konsekwentnej linii polityki gospodarczej, dążąc do popierania postępu narodowego. Rząd egipski np., popierając stale miejscowy przemysł, doprowadził do wzmocnienia przemysłu włókienniczego, do rozwoju hut żelaznych i zakładów szklanych. Również rolnictwo korzystało w poważnej mierze z pomocy rządowej. „Credit Agricole“ został upoważniony do podwyższenia hipotecznie zabezpieczonego kredytu, udzielanego producentom bawełny z 80 na 85% wartości zbioru, a maksymalna ilość, na podstawie której każdy producent mógł domagać się takiego kredytu została podwyższona ze 100 do 300 kantarów. Towarzystwo „Syndicat Général Agricole“ zwróciło się z żądaniem do Rządu w sprawie zagwarantowania minimalnej ceny bawełny, nie zostało ono jednak przez rząd uwzględnione. Celem popierania cen krajowej pszenicy, która na skutek obfitego zbioru znacznie spadła, zostały wprowadzone przez rząd specjalne premie

eksportowe. Jednym z największych osiągnięć w nawadnianiu jest skompletowanie tam Jebel Aulia.

Wydatki na roboty publiczne były w Egipcie, podobnie jak w Iraku, ważnym czynnikiem w problemie zatrudniania. Poważne sumy zostały poświęcone na nawadnianie i budowę dróg.

DROGI, KOLEJE I KOMUNIKACJA POWIETRZNA.

W 1937 r. zaznaczył się w całym Bliskim Wschodzie poważny postęp. Następowała wszędzie realizacja projektów budowy dróg i kolei, które stanowić będą ogniwa, brakujące dotychczas, w łańcuchach komunikacji Bliskiego Wschodu. Wkrótce będzie on od końca do końca pokrzyżowany racjonalną siecią dróg, połączoną ze szlakami międzynarodowymi. Z uzupełnieniem szosy Hajfa—Tel-Awiw utworzono nieprzerwany trakt wzdłuż wybrzeża śródziemnomorskiego, łączącego się na północy po przez szosę Hajfa-Bejrut, z siecią dróg syryjskich i rozszerzającego się na południu prawie do granic Egiptu. Gdyby szlak pustynny około Synaju, który obecnie jest już używany dla ruchu wozowego, był zamieniony na należyty trakt i gdyby na drugim końcu uzupełniona została droga Istanbul-Edirne, mógłby powstać szlak Europa—Afryka dla ruchu motorowego. Podczas gdy praca nad budową osi drogowej z północy na południe postępuje naprzód, rozpoczyna się już teraz roboty przy budowie szlaku śródziemnomorskiego w kierunku północnym do drogi Hajfa-Bagdad. Utworzy się więc połączenie śródziemnomorskie przez Irak i Iran z drogami nawet Indyj. Rozpatrywany jest obecnie drugi projekt drogi Trabzon—Tabriz, która da północnemu Iranowi wylot na morze Czarne, z którym komunikacja zależna jest dziś głównie od połączeń kolei z Z. S. R. R.

Budowa najkosztowniejszej z obecnych kolei Bliskiego Wschodu, mianowicie Trans-Irańskiej, przy której budowie jest zatrudnionych 40.000 robotników, zbliża się już ku końcowi. Kolej ta, której koszty wynoszą ŁP. 21.000.000 pokrzyżuje kraj z północy na południe, z wybrzeża morza Kaspijskiego do Zatoki Perskiej. Ważne ogniwo kolejowe jest obecnie także budowane w Iraku, które dzięki komunikacji z syryjskimi i tureckimi kolejami, a dalej z Europą umożliwią realizację sławnego projektu niemieckiego z przed wojny o linie kolejowe bagdadzkie. Jest to szybko budowana linia, z Baiji, na północ od Bagdadu, do Tel-Kuchuk na granicy syryjskiej, która na południu łączy się z istniejącą obecnie koleją Bagdad—Basra. Z kilku poważnych dróg, przeprowadzanych obecnie w Turcji, szczególną wagę należy przypisać linii z Siwas do Erzerum, która wypełni istniejącą dziś lukę w komunikacji kolejowej z Rosją Sowiecką, oraz linii, budowanej ostatnio z Diarbekir, mającej na celu połączenie komunikacji tureckiej z irańską i iraską.

W roku ubiegłym podjęte zostały przez Polskie Linie Lotnicze „Lot“ oraz przez włoską „Alla Littoria“ nowe linie komunikacji powietrznej. Komuikacja lotnicza będzie postępowała na Bliskim Wschodzie nadal naprzód po wykończeniu portu lotniczego w Lyddzie (z którego obecnie już się korzysta) i budującego się obecnie portu lotniczego w Bejrucie. Zapoczątkowana została w Palestynie lokalna handlowa służba powietrzna (przez Palestine Airways Ltd.), a w Egipcie (Misr) i Turcji (Devlet Havayollari) rozwija się nadal narodowa służba lotnicza. Turecka Air Service, która ukończyła w maju 1937 r. pięciolecie swego istnienia, przewiozła 1.248 pasażerów, 1.375 ton ładunku, 7 ton gazet i 206 ton przesyłek pocztowych. Nowa służba powietrzna lotnictwa (Imperjal Airways) zapoczątkowana w r. 1937, ma obecnie swe stacje w Iraku w miejscowościach Lake Tiberias i Lake Habanija.

WODA NA PUSTYNI.

Przegląd krajów Bliskiego Wschodu może być uzupełniony nowym rozwojem nawadniania w Iraku, który uważany jest za przyszłe jego wrota. Rozległe obszary pustynne nie wszędzie pozostają beznadziejnym problemem. Pogłębienie studni artezyjskich stwierdziło obecność obfitych ilości wód podziemnych w pozornie najbardziej suchych miejscach pustyni Iraku. W ślad za udanymi wierceniami, przeprowadzonymi przez „Irak Petroleum Company“ podczas budowy przewodów linowych, realizuje rząd Iraku swój projekt pogłębiania studni artezyjskich w różnych punktach pustyni. W 19 wypadkach osiągnięto powodzenie, jedynie dwa razy były wiercenia nieudane. Rząd Iraku zamówił ostatnio 4 komplety urządzeń wiertniczych, w dodatku do dwóch, już stosowanych. Przyczyni się to bardzo poważnie do realizacji zakreślonego planu, który może zupełnie zrewolucjonizować życie pustyni.

Postęp w rozwoju rolnictwa i ekonomicznej modernizacji jest w Iraku hamowany przez specjalne trudności, typowe dla problemów Bliskiego Wschodu. Mała liczba ludności nie może podołać pracy, której wymaga intensyfikacja życia gospodarczego w krajach Bliskiego Wschodu. Fakt ten stwierdzono z rozwojem nawodnienia polnego, co uwidoczniło się przy trudnościach pracy, napotykanych w pierwszych fazach budowy kolei Baiji. „Baghdad Times“ pisze o tym następująco: „Początkowo pracowano ręcznie. Siła robocza została ściągnięta głównie z kół rolniczych, a że wobec potrzeb w okresie żniwa i siewu była ona bardzo zmienną, trudności rosły coraz więcej, nie pozwalając na należyty postęp.

Stało się teraz widocznym, że zapas konkretnej pracy był tak daleki od minimum, koniecznego dla pozytywnego postępu, że pomimo wszystko, energia, która mogłaby być zastosowana do osiągnięcia tych celów, wymagałaby do realizacji wielu jeszcze lat.

ROZWÓJ PRZEMYSŁU W KRAJACH BLISKIEGO WSCHODU

TURCJA.

(rm.) Od czasu ustanowienia republiki rząd turecki zajął się energicznie rozbudową przemysłu krajowego. W ciągu niewielu lat zbudowano cały szereg fabryk, które zaspakajają potrzeby rynku wewnętrznego, a nawet eksportują swe wyroby na rynki zagraniczne. Na pierwsze miejsce wysuwa się tu przemysł tkacki, który w znacznej mierze opiera się na surowcach krajowych, przede wszystkim na bawełnie. W Turcji istniała uprawa bawełny również i przed wojną, ale wówczas jeszcze znaczenie tej gałęzi produkcji było znikome. W ostatnich latach zbiory bawełny w Turcji wzrosły z 19 milionów kg. w r. 1932 do 52 mil. kg. w r. 1935. W roku 1936 wysokość zbiorów spadła do 42 mil. kg., dzięki jednak lepszej jakości bawełny ogólna wartość zbiorów nie zmniejszyła się.

Nowy przemysł tkacki Turcji zapotrzebowuje lwią część krajowej produkcji bawełny. Właściwie turecki przemysł włókienniczy nie odznacza się wysokim gatunkiem wyprodukowanych towarów, wystarczy jednak dla zaspokojenia potrzeb ludności, jest zresztą gorąco popierany i propagowany przez władze celne. Ostatnio przemysł turecki zaczął produkować również tkaniny w lepszym gatunku i w tym celu sprowadza specjalnie bawełnę z zagranicy.

Pięć wielkich zakładów włókienniczych w Turcji, z których prawie wszystkie są państwowe, zaopatrzonych jest w 987.000 wrzecion i 2.858 warsztatów tkackich; wynika z tego, że zakłady te są obliczone na wielką produkcję, przewyższającą zapotrzebowanie wewnętrzne, a więc mają tendencję eksportu.

Podobnie rzecz się ma z fabryką sztucznego jedwabiu, również państwową, opierającą się na surowcach zagranicznych. Zdolność wytwórcza tej fabryki dochodzi do 1.000 ton dziennie. Przędzalnia, zaopatrzona w 23.100 wrzecion, wytwarza 1 milion kg. nici rocznie.

W przeciwstawieniu do doskonale rozwijającego się przemysłu tkackiego nie ma dotychczas w Turcji krajowego przemysłu konfekcyjnego i galanteryjnego. W dziedzinie tej Turcja nastawiona jest wyłącznie na import z zagranicy, który wzrasta w miarę wzrostu zdolności nabywczej ludności.

W planie uprzemysłowienia kraju wielki nacisk położony został na rozwój przemysłu cukrowniczego. Turcja, która przed wojną wcale nie uprawiała buraków cukrowych, doprowadziła tę gałąź produkcji do takiego rozwoju, że zbiory buraków w r. 1936 wynosiły 446.000 ton, przy czym zostały one w całości przetworzone w cukrowniach krajowych.

Cukrownie te rozwijają się pomyślnie, jednak ich koszty produkcji są zbyt wysokie w porównaniu z innymi krajami, toteż państwo zmuszone jest do zezwolenia na częściowy import cukru z zagranicy, chociaż produkcja krajowa wystarczyłaby w zupełności na pokrycie wewnętrznego zapotrzebowania. Zresztą ostatnio przeprowadzona została gruntowna reorganizacja przemysłu cukrowniczego, w wyniku której koszty produkcji zostały znacznie zmniejszone.

Spośród innych wielkich przemysłów rozbudowanych w Turcji w ostatnich latach warto zwrócić uwagę na szybki rozwój przemysłu cementowego. Podczas gdy w r. 1929 sprowadzono do Turcji 73.000 ton cementu, to w r. 1937 Turcja sama wyprodukowała około 220.000 ton, z czego 150.000 przeznaczone było dla rynku wewnętrznego, a reszta na eksport, głównie do Syrii.

Plan uprzemysłowienia Turcji obejmuje również eksploatację bogactw mineralnych i w ten sposób zapoczątkowanie przemysłu ciężkiego. Tu należałoby wymienić przede wszystkim zbudowane niedawno huty żelazne i stalowe w Krawiku. Huty te korzystają z węgla krajowego, który po specjalnej przeróbce nadaje się do celów tego przemysłu. Obecnie czynione są starania w celu założenia fabryki chemicznej, dla urzeczywistnienia całkowitej eksploatacji kopalń.

Zrealizowanie wszystkich tych planów zwiększy jeszcze bardziej siły i bogactwo odradzającej się Turcji.

EGIPT.

Również i Egipt przystąpił w ostatnich latach do energicznej rozbudowy swego przemysłu narodowego. W dziedzinie przemysłu włókienniczego, który do tej pory był zupełnie zaniedbany, założonych zostało dużo nowoczesnych fabryk, z których największą jest przędzalnia i tkalnia bawełny, należąca do towarzystwa „Mejsar“, o kapitale blisko 800.000 funtów egipskich. Fabryka powyższa zatrudnia 3.500 robotników.

W przemyśle trykotażowym wysuwa się na pierwsze miejsce wielka fabryka „Dorah Bros.“. Przemysł cukrowniczy skoncentrowany jest w rękach spółki akcyjnej, znajdującej się pod kontrolą państwa, która decyduje w sprawach importu cukru i uczestniczy w ustalaniu cen. Produkcja cukru w Egipcie pokrywa lwią część zapotrzebowania wewnętrznego.

Dwie wielkie i nowoczesne fabryki cementu natomiast nie wystarczają jeszcze do zaspokojenia potrzeb rynku egipskiego, mimo to jednak import cementu wciąż się zmniejsza.

Wśród lekkich przemysłów ważną pozycję zajmuje fabrykacja konserw z owoców i jarzyn. Przemysł ten cieszy się dużym powodzeniem nie tylko w kraju, ale zdobywa sobie zbyt również na rynkach zagranicznych.

W eksporcie produktów rolnych pierwsze miejsce zajmuje eksport pomarańcz egipskich, dzięki premiom, które państwo udziela celem ożywienia tej ważnej gałęzi gospodarczej. Warto też zaznaczyć, że rząd egipski popiera wydatnie nie tylko sam eksport, ale również i przemysły oparte na produkcji pomarańcz, jak zresztą popiera w ogóle wszystkie przemysły przez urządzanie targów, wystaw, i zakładanie fabryk wzorowych.

Ostatnio czynione są przygotowania do założenia przemysłu ciężkiego. Plany przewidują założenie wielkiej huty żelaznej, która surowce czerpać będzie z kopalń miejscowych. Na razie rentowność podobnych przedsiębiorstw jest jeszcze bardzo wątpliwa, ale dążenie do samowystarczalności gospodarczej w Egipcie jest tak silne, że pozwala przypuszczać, iż plany powyższe zostaną zrealizowane.

IRAN.

Podobnie i Iran nie ustępuje swym sąsiadom w dziele rozbudowy przemysłu narodowego. Według z góry ustalonego planu wznoszone są fabryki dla przetworu bawełny, cukru i cementu. W Iranie istnieje już 15 nowoczesnych zakładów włókienniczych, z których największym jest Przędzalnia i Tkalnia Bawełny w Szahi, a projektowane jest jeszcze w najbliższej przyszłości założenie wielkiej tkalni, fabryki jedwabiu itd.

Młody przemysł cukrowniczy w Iranie (pierwsza cukrownia założona została w r. 1931) napotyka na wielkie trudności w postaci wysokich kosztów produkcji, które też hamują poważnie jego rozwój, gdyż wysokie ceny z konieczności zmniejszają popyt.

Produkcja państwowej fabryki cementu jest całkowicie pochłaniana przez przedsiębiorstwa kolejowe, toteż czynione są przygotowania do założenia jeszcze jednej takiej fabryki.

Państwo czynnie wspomaga rozwijający się przemysł bądź to przez całkowite bądź też przez częściowe finansowanie.

IRAK.

Rozwój przemysłu w Iraku odbywa się jeszcze bardzo powoli. Istnieje jedna cukrownia i wkrótce ma być rozpoczęta budowa drugiej. Podobnie też istnieją plany założenia wielkiej fabryki włókienniczej.

SYRIA.

W latach powojennych zbudowano w Syrii wiele fabryk, w większości których uczestniczy kapitał francuski. Rozwijają się tu głównie przemysły włókiennicze, obuwiany i fabrykacja konserw, których produkcja jest obliczona również na eksport (np. eksport obuwia do Pale-

styny). Pomimo to mały rynek wewnętrzny stwarza pewne granice dla prywatnej inicjatywy przemysłowej.

W narodowych kołach syryjskich istnieje wprawdzie dążność do wzmocnienia rozwoju przemysłowego kraju, ale dotychczas dążenia te nie dały jeszcze realnych rezultatów.

Należy stwierdzić, iż plany uprzemysłowienia krajów Bliskiego Wschodu zostają realizowane przy wydatnej pomocy państw.

W Turcji, Iranie i częściowo w Iraku państwo samo zakłada fabryki albo też ożywia inicjatywę prywatną przez udzielanie wsparć przez zakładanie przedsiębiorstw wzorowych, kursów dokształcających zawodowych itd.

Wszystkie wyżej wymienione państwa zaprowadziły cła ochronne. W Turcji i Iranie handel zagraniczny jest monopolem państwa, które ustala listy towarów dopuszczonych do importu.

Rozwój przemysłu w krajach Bliskiego Wschodu bez wątpienia nie osiągnąłby tak pomyślnych wyników, gdyby nie konkretna pomoc udzielana ze strony rządów tych krajów.

HANDEL ZAGRANICZNY PALESTYNY W PIERWSZYM PÓŁROCZU 1938

Spadek importu.

Według urzędowych statystyk palestyńskich, obroty handlu zagranicznego Palestyny w pierwszym półroczu 1938 roku uległy znacznemu spadkowi, a mianowicie import zmniejszył się o około 18%, eksport zaś o około 13%, w porównaniu z tymże okresem roku 1937. Import w pierwszym półroczu 1938 r. wyniósł ŁP. 6.640.000, wobec ŁP. 8.140.000 w tymże okresie roku 1937, i ŁP. 6.730.000 w roku 1936.

Poniższa tabela wykazuje cyfry importu do Palestyny w pierwszych półroczach 1936, 1937 i 1938, według miesięcy:

Miesiąc	1938	1937	1936
		w tysiącach ŁP.	
Styczeń	1.134	1.442	1.330
Luty	1.203	1.363	1.128
Marzec	1.212	1.396	1.273
Kwiecień	1.150	1.473	1.064
Maj	1.091	1.207	944
Czerwiec	925	1.257	993

Import artykułów żywnościowych, surowców i wyrobów przemysłowych w pierwszej połowie 1938 r. był znacznie niższy aniżeli w odpowiednim okresie poprzedniego roku, a mianowicie import artykułów żywnościowych, napojów i tytoniu spadł z sumy ŁP. 2.317.000 do sumy ŁP. 1.671.000, tzn. o około 28%, podczas gdy import surowców i półfabrykatów spadł z ŁP. 139.000 do ŁP. 112.000, czyli o 18,3%, import zaś artykułów przemysłowych z ŁP. 5.021.000 do ŁP. 4.340.000, czyli o 13,6%. Również import bydła zmniejszył się znacznie, spadł mianowicie z sumy ŁP. 32.000 do sumy ŁP. 9.500. Spadek importu zboża, mąki, i bydła tłumaczy się wzrostem produkcji krajowej i doskonałym urodzajem w Palestynie w roku 1937.

Cyfry importu surowców wskazują również znaczny spadek, szczególnie w imporcie nasion, fasoli i orzechów, używanych do wyrobu olejów i olejków. Natomiast import benzyny, oleju skalnegi itp. wzrósł o ŁP. 29.0000 do ŁP. 106.000.

Ruch budowlany.

O depresji w ruchu budowlanym świadczy spadek importu żelaza, stali i wyrobów z tychże, jak również szkła i artykułów elektrotechnicznych.

Spadek eksportu.

Eksport palestyński w pierwszej połowie 1938 roku w porównaniu z tymże okresem 1937 r. spadł z sumy ŁP. 3.756 do sumy ŁP. 3.259.000, tzn. o około pół miliona funtów. Główną przyczyną tego zjawiska jest zniżka cen na owoce cytrusowe. Pomimo tego spadku cyfry eksportu w pierwszym półroczu 1938 r. wykazują wzrost prawie o 1 milion funtów w porównaniu z tymże okresem 1936 r.

Miesięczne cyfry eksportu w pierwszych półroczach 1936, 1937 i 1938 roku przedstawiają się następująco:

Miesiąc	1938	1937	1936
		w tysiącach ŁP.	
Styczeń	677	1.007	686
Luty	911	970	724
Marzec	1.036	1.048	635
Kwiecień	444	653	123
Maj	107	127	43
Czerwiec	84	130	53
	3.259	3.755	2.264

Grupa artykułów spożywczych, napojów i tytoniu wykazuje po stronie eksportu spadek o ŁP. 484.000, czyli o 14,5%, co pozostaje w związku z ogólnym spadkiem eksportu w I-ym półroczu 1938. Eksport owoców cytrusowych w pierwszym półroczu 1938 r. w porównaniu z tymże okresem 1937 r. spadł z ŁP. 2.632.000 do ŁP. 2.329.000, czyli o ŁP. 303.000. Liczba wyeksportowanych skrzyń spadła z 7.318.000 na 6.735.000. Eksport łomu żelaznego oraz skór surowych w omawianym okresie był również o wiele niższy aniżeli w poprzednim roku. Eksport surowców i artykułów nieprzerobionych spadł o ŁP. 90.000 do ŁP. 98.000, czyli o 48%.

Wartość eksportu przetworów przemysłowych, łącznie z eksportem chemikalii z morza Martwego, wzrosła w pierwszym półroczu 1938 roku w porównaniu z tymże okresem 1937 o 33,2%, a mianowicie z ŁP. 238.000 na ŁP. 316.000, z czego na eksport chemikalii przypadło ŁP. 160.000 wobec ŁP. 64.500 w odpowiednim okresie 1937 roku.

Reeksport.

Reeksport towarów uwzględnionych jako importowane, wynosił w okresie sprawozdawczym ŁP. 291.000, tj. o ŁP. 115.000 mniej aniżeli w tymże okresie roku 1937. Reeksport towarów nieuwzględnionych jako importowane wyniósł około ŁP. 54.500 wobec ŁP. 52.000 w r. 1937.

Pewien spadek zaznaczył się w I-ym półroczu 1938 również w handlu tranzytowym przez Palestynę (nafta z Iraku); ogólna wartość tranzytu w pierwszym półroczu 1938 r. wyniosła ŁP. 355.000 czyli o ŁP. 40.000 mniej aniżeli w odpowiednim okresie poprzedniego roku. Natomiast tranzytowy ładunek nafty z Iraku via Hajfa wykazał pokaźny wzrost w okresie sprawozdawczym (945.000 ton w 1937 r. i 1.148.000 w r. 1938).

Udział krajów w imporcie do Palestyny.

Udział krajów eksportujących do Palestyny nie uległ w ub. półroczu żadnej większej zmianie.

Anglia w dalszym ciągu zajmuje pierwsze miejsce w imporcie do Palestyny, Niemcy zaś — drugie. W I-ym półroczu 1938 import z Anglii wyniósł ŁP. 1.407.000, tj. 21,2% ogólnego importu, wobec ŁP. 1.219.000, które stanowiły 15% ogólnego importu w pierwszym półroczu 1937 r. Import z Niemiec wyniósł ŁP. 889.731, a zatem o ŁP. 480.000 mniej niż w tymże okresie 1937 r. Import z Rumunii spadł do ŁP. 653.000 czyli o ŁP. 33.000, wzrósł jednak stosunkowo do ogólnego importu z 8,4% na 9,8%. Import z Syrii spadł z ŁP. 726.000 na ŁP. 497.000, i z 8,9% na 7,5% ogólnego importu do Palestyny.

Udział Stanów Zjednoczonych i Polski wzrósł w cyfrach względnych.

Poniższa tabela wykazuje salda bilansu handlowego Palestyny w pierwszych półroczach 1937 i 1938 roku, według krajów:

Kraj	1938	1937
	w tysiącach ŁP.	
Anglia	+ 244	+ 985
Niemcy	— 819	— 1.210
Rumunia	— 571	— 608
U. S. A.	— 461	— 594
Syria	— 290	— 340
Bryt. posiadłości	— 367	— 367
Egipt	— 195	— 328
Polska	— 115	— 128
Belgia	— 48	— 182
Japonia	— 149	— 220
Czechosłowacja	— 90	— 174
Francja	— 98	— 14
Bułgaria	— 52	— 93
Holandia	+ 194	+ 77
Norwegia	+ 61	+ 36
Szwecja	+ 60	+ 6
Iran	— 68	— 94
Irak	— 76	— 270
Turcja	— 23	— 80
Brazylia	— 33	— 19

Bilans handlowy Palestyny kształtuje się, jak widać z powyższej tabeli, naogół ujemnie.

BIBLIOTEKI DLA SPRAW PALESTYNY I BLISKIEGO WSCHODU.

W sprawozdaniu z działalności Izby Handlowej Polsko-Palestyńskiej za rok 1937 na stronie 22 w sprawozdaniu Wydziału Turystycznego został opuszczony następujący ustęp:

Zwłoka w wypłacie przez Bank P. K. O. w Tel-Aviv przekazów turystycznych Polskiego Instytutu Rozrachunkowego na ŁP. 40.— powstała stąd, że Polski Instytut Rozrachunkowy nie otrzymywał na czas dostatecznego pokrycia w funtach na rachunku „Polska“, prowadzonym w Banku P. K. O. w Tel-Aviv.

Według bowiem założeń i umowy o clearingu polsko-palestyńskim przekazy do Palestyny miały być wykonywane przez Bank P. K. O. w Tel-Aviv w ciężar rachunku P. I. R. „Polska“, *na saldo którego miały się składać wpłaty w funtach palestyńskich na przekazy do Polski oraz wpłaty za należności towarowe z tytułu importu palestyńskiego z Polski.*

Wpłat tych było za mało, wskutek czego brak funduszów funtowych hamował wykonywanie przekazów do Palestyny, a tym samym utrudniał funkcjonowanie clearingu polsko-palestyńskiego.

Nie bacząc na to, wiadomym jest Izbie, iż Bank P. K. O. w Tel-Avivie odnosił się do posiadaczy przekazów niepokrytych P. I. R.'u z wielką liberalnością, czyniąc różne ustępstwa, dając turystom zaliczki itp., o czym turyści z wdzięcznością, po powrocie do kraju, komunikowali Izbie naszej.

KOMUNIKATY

Izby Handlowej Polsko-Palestyńskiej

MOŻLIWOŚCI EKSPORTOWE DO PALESTYNY.

Do Izby wpłynęły ostatnio następujące zapytania z Palestyny:

12/IP/38. Poważna firma agenturowa interesuje się przedstawicielstwem fabryk armatury wodnej, wyrobów sanitarnych żeliwnych i kamionkowych, kafli białych do wykładania łazienek.

13/IP/38. Firma w Tel-Awiwie interesuje się otrzymaniem przedstawicielstw firm eksportujących flaszki dla produktów kosmetycznych.

14/IP/38. Firma palestyńska interesuje się importem wyrobów tekstylnych, żelaza, blachy, materiałów budowlanych.

15/IP/38. Firma palestyńska interesuje się importem wyrobów tekstylnych i konserw z Polski.

16/IP/38. Fabryka wyrobów metalowych w Palestynie interesuje się importem z Polski popiołu z cyny.

Bliższych informacyj udziela Wydział Handlowy Izby Handlowej Polsko-Palestyńskiej, Warszawa, Fredry 10.

S T A T Y S T Y K A

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu w czerwcu 1938 r. w porównaniu z czzerwcem 1937 r.

Kraje	Czerwiec 1937			Czerwiec 1938		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w tysiącach złotych					
Palestyna	40	613	+ 573	75	438	— 363
Egipt	1,387	660	— 227	1,377	1,127	— 250
Syria	—	161	+ 161	63	51	— 12
Iran	55	8	— 47	20	10	— 10
Turcja	587	90	— 497	252	977	+ 725
Cypr	4	4	—	12	19	+ 7
Irak	—	—	—	—	125	+ 125

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu w okresie styczeń—czerwiec 1938 r. w porównaniu z tymże okresem 1937 r.

Kraje	Styczeń — Czerwiec 1937 r.			Styczeń — Czerwiec 1938 r.		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w tysiącach złotych					
Palestyna	5,027	4,327	— 700	5,900	3,784	— 2,116
Egipt	8.766	5,303	— 5,463	9,433	4,059	— 5,374
Syria	1	979	+ 978	237	599	+ 362
Iran	381	5,079	+ 4,698	201	185	— 16
Turcja	4,379	628	— 3,751	4.416	5,841	+ 1,425
Cypr	66	46	— 20	38	122	+ 84
Irak	19	653	+ 634	22	524	+ 502

Handel zagraniczny z krajami Bliskiego Wschodu w okresie styczeń—czerwiec 1938 roku.
(według artykułów)

Artykuły	Kwintale	tys. zł.
PALESTYNA		
Przywóz		
Ogółem	121.792	5.900
Pomarańcze	113.052	5.407
Grejpfruty	7.745	334
Nasiona sezamowe	328	23
Jelita surowe i sol.	—	1
Oliwa	331	73
Wino	202	30
Migdały	2	1
Rośliny lecznicze	7	2
Przetwory farmaceutyczne	1	1
Szmaty	78	6
Książki	11	9
Rękawiczki skórzane	—	3
Wywóz		
Ogółem	112.740	3.784
Fasola	360	19
Mąka żytnia	1.843	62
Mąki inne	10	1
Kasza gryczana	296	9
Mąka ziemniaczana	370	11
Grzyby suszone	1	1
Owoce i jagody suszone	20	2
Wiklina dla koszykarstwa	389	4
Obręcze wiklinowe	120	2
Mięso świeże, mrożone, solone	121	13
Ptactwo domowe, bite	3	1
Smalec topiony	3	1
Masło	2.960	721
Sery	120	15
Pierze i puch	3	3
Jelita surowe i solone	30	4
Bydło rogate (sztuk)	10.730	302
Gips i alabaster mielone	100	1

Artykuły	Kwintale	tys. zł.
Węgiel drzewny	500	8
Miąższ i soki owocowe	82	4
Szynki	56	14
Konserwy mięsne	18	2
Konserwy rybne	32	4
Cukier	1.564	31
Likiery i wódki	5	1
Drożdże prasowane	123	9
Karbid	309	7
Przetwory farmaceutyczne	7	59
Biel cynkowa	45	2
Lakiery	39	4
Artykuły kosmetyczne	4	4
Wyroby skórzane	1	1
Tkaniny z jedw. sztuczn.	—	1
Przędza wełniana	3	4
Tkaniny wełniane	19	8
Tkaniny bawełniane	164	83
Przędza jutowa	14	1
Przędza lniana	3	1
Tkaniny lniane	12	7
Koronki	1	1
Hafty	1	1
Wyroby powroźnicze	43	8
Bielizna	—	1
Kołdry, pierzyny, poduszki	18	8
Bielizna pościelowa	1	2
Belki, bale, krawędziarki	8.562	121
Deski i łaty niehebl.	8.663	109
Deszczułki do opakowań	61.134	1.217
Deski i łaty hebl.	7.014	104
Forniery, dykty	8.433	351
Meble gięte i ich części	73	11
Meble inne	22	5
Wyroby drewniane	1	1
Tektura	661	19
Papier pakowy i inny	1.059	22
Wyroby z papieru, kartonu	9	2
Książki	114	28
Dzienniki i czasopisma	30	14
Druki oraz rysunki jednobarw.	13	3

Artykuły	Kwintale	tys. zł.
Materiały do szlifowania	13	1
Wyr. szklane pras., lane	99	12
Wyr. szklane szlif., poler., rżnięte	121	11
Żelazo, stal	2.499	66
Blacha żel. stal.	180	12
Rury i kształtki żeliwne	150	6
Wanny, zlewy, żeliwne	247	13
Drut. żel. stalowy	3.395	77
Kołnierze, łączniki, kształtki, żelazne, stal.	110	13
Naczynia blasz. emal.	65	11
Cynk w blachach, płytach	10	1
Wyroby z blachy cynkowej	15	2
Kapsle, korki itp. z cyny, ołowiu	4	1
Wyroby z nieszl. metali	1	1
Czcionki	23	7
Okucia do drzwi, okien	25	2
Wyroby nożownicze	7	6
Lampy i latarnie	1	1
Części kotłów	29	3
Tokarki	28	5
Walce szosowe	32	2
Maszyny	37	3
Sieczkarnie toporowe	10	1
Samoloty	12	48
Wstęgi kinmatograficzne	—	3
Płyty do gramofonów	1	1
Kapelusze, czapki	1	2
Guziki z rogu, bakelitu	2	3
Wyroby z srebra	—	1
Towar zbiorowy	1	1

EGIPT

Przywóz

Ogółem	70.759	9.433
Rośliny lecznicze	3	2
Gumy wszelkie	95	9
Bawełna	47.743	9.086
Odpadki i wyczeski baw.	148	14
Szmaty	8	1

Artykuły	Kwintale	tys. zł.
Książki	1	2
Żelastwo	22.759	319
Wywóz		
Ogółem	698.160	4.059
Fasola	99	2
Kasza gryczana	50	2
Słód	61	3
Dziegieć, smoły	36	1
Węgiel kamienny	6.471	1.091
Szynki, konserwy mięsne	71	20
Chlorek amonu	330	11
Lakiery	4	1
Klej	30	3
Bicze tkackie, cholewy, rzemyki	1	3
Przędza wełniana	36	27
Tkaniny wełniane	9	10
Tkaniny bawełniane	1.834	962
Tkaniny lniane	2	3
Materiały firankowe	166	71
Cerata, tkaniny olejone	23	5
Futra, wyroby futrzane	—	1
Deszczułki do opakowań	2.492	48
Deszczułki posadzkowe	585	25
Dykty	24.872	1.015
Meble gięte i ich części	999	137
Wyroby drewniane	13	2
Wyroby koszykarskie	13	2
Tektura	199	5
Papier pakowy	5.423	131
Papier inny	137	8
Materiały do szlifowania	—	1
Przybory sanitarne	14	1
Naczynia fajansowe	194	11
Żelazo, stal	10.724	229
Blacha żelazna, stal.	461	13
Drut żelazny	251	7
Gwoździe druciane	750	22
Gremple, taśmy gremplowe	4	6
Rury żelazne	242	8
Kołnierze, kształtki, żel. stal.	34	3
Naczynia blasz. emal.	544	82

Artykuły	Kwintale	tys. zł.
Łańcuchy żelazne	11	1
Cynk w blachach, płytach	57	4
Maszyny włókiennicze	312	67
Cześci maszyn i aparatów	3	2
Narzędzia lekarskie	2	3
Wyroby z kości słoniowej	—	2
SYRIA		
Przywóz		
Ogółem	13.240	237
Skóry baranie	179	66
Żelastwo	13.058	171
Wywóz		
Ogółem	177.471	599
Słód	148	4
Węgiel kamienny	1.707	272
Szynki	14	4
Węglan amonu	35	2
Farmaceutyczne przetwory	1	1
Przędza z sztucz. jedw.	2	1
Tkaniny z sztucz. jedw.	1	2
Tkaniny wełniane	61	58
Tkaniny półwełniane	1	1
Tkaniny lniane	2	1
Klepki bukowe	943	38
Dykty	1.809	84
Meble gięte i ich części	8	1
Tektura	423	11
Żelazo, stal	1.992	52
Odlewy żeliwne, zlewy, żłoby	68	4
Drut. żel. stal.	620	16
Rury żelazne, stalowe	455	15
Kołnierze, kształtki, żel. stal.	99	11
Naczynia blaszane, emal.	116	19
Sprężyny meblowe	10	1
Guziki z rogu, bakelitu	—	1
IRAN		
Przywóz		
Ogółem	508	201
Brzoskwinie i morele susz.	150	16

Artykuły	Kwintale	tys. zł.
Szellak i inne żywice	124	68
Gumy wszelkie	220	103
Asafetyda, oliban	9	2
Dywany chodniki	3	11
Wywóz		
Ogółem	1.101	185
Karbid	36	1
Tkaniny wełniane	144	136
Dykty	220	12
Blacha żel. stal. ocynk.	660	33
Cynk w gąskach, prętach, płytach	30	1
Palniki do lamp naftowych	10	2

TURCJA

Przywóz		
Ogółem	22.719	4.416
Nasiona sezamowe	1.634	133
Rodzynki	5.347	503
Figi suszone	121	9
Orzechy włoskie	124	26
Orzechy laskowe	2.444	488
Garbarskie drewno	1.225	40
Rudy, szlamy chromowe	4.722	57
Liście tytoniowe	4.387	2.676
Opium	1	4
Ekstrakty garbnikowe suche	243	18
Futra baranie i koźle	34	13
Dywany, chodniki	2	5
Bawełna surowa	2.200	413
Drewno cios. nieobrob.	191	20
Forniery	10	7
Instrumenty perkusyjne	2	4
Wywóz		
Ogółem	94.441	5.841
Chmiel	15	1
Żołądki	3	5
Liście tytuniowe	18	10
Chloran i nadchloran potasu	250	25
Chlorek amonu	730	37
Kwas octowy, ocet drzewny	50	5
Biel cynkowa	385	19

Artykuły	Kwintale	tys. zł.
Lakiery	30	29
Klej kostny	297	29
Przetwory chem. organ.	4	7
Aksamity, plusze jedw.	3	7
Przędza wełn. czesankowa	1.926	2.176
Tkaniny jutowe	2.301	267
Wszelkie wyroby z gumy	5	3
Drewno cios. nieobrob.	15	2
Deszczułki do opakowań	2.170	57
Deski i łaty	6.632	164
Dykty	679	33
Papier	2.012	517
Przybory sanitarne	659	60
Żelazo, stal	54.917	1.374
Blacha żel. stalowa	12.320	381
Stal szlachetna	21	8
Drut żelazny, stalowy	418	11
Rury żel. stalowe	2.609	140
Kołnierze, łączniki, kształtki	1.038	134
Cynk w gąskach, prętach	2.500	111
Cynk w blachach, płytach	2.360	129
Stopy aluminium w płyt. blach.	8	12
Mosiądz, tombak, spiż. bronz	13	9
Nity	3	6
Wyroby z nieszlachetnych metali	12	62
Żarówki elektryczne	5	8

CYPR

Przywóz

Ogółem	565	38
Pomarańcze i mandarynki	82	4
Rodzynki	311	17
Tłuszcze roślinne	171	17

Wywóz

Ogółem	1.745	122
Szynki	3	1
Tkaniny wełniane	3	1
Tkaniny bawełniane	89	43
Liny, linki, powrozy	5	1

Dykta	1.093	50
Tektura	185	5
Rury żelazne, stalowe	323	14
Naczynia blasz. emal.	28	5

IRAK

Przywóz		
Ogółem	444	22
Daktyle	444	22
Wywóz		
Ogółem	2.555	524
Tkaniny z sztuczn. jedw.	—	1
Przędza wełniana	151	145
Tkaniny wełniane	554	237
Wata bawełniana	26	8
Tkaniny bawełniane	5	3
Cerata, tkaniny olejone	36	8
Karbid	102	3
Skóry	1	2
Dykty	309	13
Meble gięte i ich części	428	62
Meble inne	27	2
Wyroby drewniane	10	1
Blacha żelazna, stalowa	100	3
Rury i kształtki żeliwne	933	30
Zlewy, żłoby, płucznie	98	6
Naczynia blasz. emal.	62	10
Guziki z rogu, bakelitu	—	1
Wyroby z kości słoniowej	—	1

Handel zagraniczny Palestyny

Handel zagraniczny Palestyny w maju i styczeń—maj 1938 r.

	Maj 1938	Styczeń-Maj 1938
	w funtach palestyńskich	
Przywóz ogółem	1,137,407	5,831,544
w tym towarów	1,091,200	5,716,046
Wywóz ogółem	128,310	3,359,220
w tym towarów	107,085	3.175,667
Reeksport	54,092	246,802
Tranzyt	68,237	311,989

Przywóz do Palestyny głównych artykułów w maju i styczeń—maj 1938.

	Maj 1938		Styczeń-Maj 1938	
	Kwintale	ŁP.	Kwintale	ŁP.
Ryż	17,429	19,040	84,568	93,897
Pszenica	21,605	17,256	133,148	115,024
Żyto	1,976	1,600	26,399	21,349
Mąka pszenna	14,259	20,533	80,008	114.699
Mąka żytnia	455	518	3,332	4,160
Bydło (sztuk)	1,900	17,502	11,073	124,595
Drób (sztuk)	66,181	4,576	415,235	25,953
Cukier	27,616	20,808	107,665	89,184
Masło	1,572	16,929	7,523	79,069
Ziemniaki	2,985	1,547	63,517	35.542
Rury żelazne, żeliwne	8,689	14,247	36,769	77,522
żelazo w sztabach i prętach	3,516	3,983	96,753	109,014
Drzewo budulcowe m³	3,927	11,329	47,611	173,824
Drzewo na skrz. pom. m³	4,040	19,552	62,480	285,061
Dykty	1.269	2,373	7,450	13,904
Tkaniny bawełniane				
szare	470	4,136	2,380	21,818
bielone	298	4,904	2,260	31,818
farb. i druk.	1,192	22,856	6,217	111,544
Tkaniny wełniane	174	12,084	850	59,556
„ z czyst. jedw.	11	759	36	3,007
„ z sztuczn. jedw.	317	9,870	1,534	48,256
Benzyna (litrów)	4,448,894	14.526	21,312,642	77,343
Nafta (litrów)	4,749,894	13,128	26,461,812	85,046
Automobile (sztuk)	171	31,232	499	120,799

Wywóz z Palestyny głównych artykułów w maju i okresie styczeń—maj 1938 r.

	Maj 1938		Styczeń-Maj 1938	
	Kwintale	ŁP.	Kwintale	ŁP.
Pomarańcze (skrzynek)	14,347	5,739	6,735,443	2,329,091
Grejpfruty (skrzynek)	38,511	11,553	1,157,816	308,785
Cytryny (skrzynek)	1,031	412	27,330	9,013
Skóry surowe i suszone	1,983	8,020	8,239	38,640
Jelita	156	2,129	455	6,730
Wino (litrów)	43,982	443	292,423	8,246
Oliwa jadalna	574	3,850	3,752	23,017
Soki owocowe, niecukrzone	589	1.061	5,524	11,221
Migdały	4	22	51	354
Pończochy i skarpetki (pary)	2,878	90	34,212	1,156
Mydło do prania	2,689	8,234	11,250	31,431
Zęby sztuczne	—	2,623	—	11,721

Handel zagraniczny Palestyny według krajów w maju i okresie styczeń—maj 1938 r.

	Maj 1938				Styczeń-Maj 1938			
	Przywóz	Wywóz	Reeksp.	Tranzyt	Przywóz	Wywóz	Reeksp.	Tranzyt
	w funtach Palestyńskich							
W. Brytania	257,251	17,243	6,210	8,146	1,197,099	1,641,546	27,019	38,672
Niemcy	171,584	1,138	2,128	3,214	772,358	69,757	8,234	11,603
Francja	15.732	3,525	444	68	91,858	58,563	2,069	779
Czechosłow.	29,731	743	479	1,763	140,727	83,940	2,935	8,815
Belgia	16,048	5,146	231	209	168,938	132,407	1,624	1,173
Włochy	19,576	1.861	221	1,194	98,389	12,833	2,925	9,641
Holandia	16,824	2,499	366	295	79,286	289,256	3,310	506
Szwecja	3,324	2,011	—	209	43,108	104,876	214	1,307
Rumunia	64,837	3,674	4	—	585,273	79.235	134	—
Egipt	41,391	9,756	22,057	2,659	209,640	45,323	122,573	10,473
Syria	95,492	33,427	6,699	—	410,077	175,425	26,191	767
Irak	18,369	1,040	4,957	19,914	57,597	3,005	14,873	5,766
Iran	1,763	6	—	22,498	67,205	292	1,387	133688
Turcja	2,147	566	50	100	42,537	20,601	168	419
Arabia	835	117	—	—	5,910	1,082	231	—
Polska	40,932	422	152	—	191,130	96.837	1,336	260

Eksport owoców cytrusowych z portów palestyńskich wg bandery statków w sezonie 1937/38 do 31 maja 1938

Bandera statku	Ilość skrzyń eksportowanych			
	Hajfa	Jaffa	Tel-Awiw	Razem
Brytyjska	916,382	808,227	176,812	1,901,421
Amerykańska	21,400	387	—	21,787
Bułgarska	37,367	100	—	37,467
Cypryjska	800	—	—	800
Duńska	628,970	1,745,063	65,003	2,439,036
Holenderska	110,387	93,246	10	203,643
Egipska	19,340	1,685	656	21,681
Estońska	545	—	—	545
Fińska	108,834	8,633	20,562	138,029
Francuska	70,573	4,234	—	74,807
Niemiecka	730,740	488,722	103,729	1,323,191
Grecka	5,388	1,281	—	6,669
Włoska	463,620	168	—	463,788
Norweska	1,635,797	41,388	461,175	2,138,360
Palestyńska	16,733	88	120	16,941
Polska	184,000	21,396	21,694	227,090
Rumuńska	123,647	—	—	123,647
Rosyjska	6,652	—	—	6,652
Szwedzka	1,222,706	714,544	161,029	2,098,279
Ogółem	6,303,881	3,929,162	1,010,790	11,243,833

Ruch ludności w Palestynie

a) Ogólna ilość przybyłych i opuszczających Palestynę w maju i okresie styczeń—maj 1938 r.

	Maj 1938		Styczeń-Maj 1938	
	Ogółem	Żydzi	Ogółem	Żydzi
Przybyli				
a) Imigranci	5,747	5,068	4,587	4,178
b) Powracający po nieobecności pow. jednego roku	430	209	555	336
c) Powracający po nieobecności do jednego roku	30,040	7,321	32,556	7,686
d) Turyści przybyli	37,409	6,941	40,209	5,550
e) Turyści tranzytem	4,906	397	5,432	505
Ogółem	78,532	19,936	83,339	18,255
Wyjechali				
f) Opuszczający kraj na okres pow. jednego roku	543	339	549	367
g) Opuszczający kraj na okres do jednego roku	35,474	11.373	38,597	11,017
h) Turyści wyjeżdżający	35.557	6,180	38,803	4,834
i) Turyści tranzytem	4,781	398	5,248	506
Ogółem	76,355	18,290	83,197	16,724

Kategorie imigrantów.

	Rok 1937 pierwsze 5 miesięcy		Rok 1938 pierwsze 5 miesięcy	
	Ogółem	Żydzi	Ogółem	Żydzi
A (I) Kapitaliści (ŁP. 1000 i wyżej)	597	587	496	484
A $(I)_2$ Członkowie rodzin A (I)	451	447	376	370
A (III) Rzemieślnicy (ŁP. 250)	6	6	1	1
A $(III)_2$ Członkowie rodzin A (III)	5	5	1	1
C (I) Robotnicy	1320	1266	1654	1562
(C $(I)_2$ Członkowie rodzin C (I)	979	964	703	688
D Członk. rodz. mieszkańców Palestyny	2003	1720	947	714
Inne kategorie	849	407	869	641
	6210	5402	5047	4461

Kraje pochodzenia imigrantów.

	Rok 1937 pierwsze 5 miesięcy		Rok 1938 pierwsze 5 miesięcy	
	Ogółem	Żydzi	Ogółem	Żydzi
Polska	1,831	1,822	1,766	1,763
Niemcy	1,664	1,652	1,378	1,334
Rumunia	185	180	272	266
Czechosłowacja	123	123	130	130
Litwa	115	115	96	96
Łotwa	56	56	67	66
Francja	50	42	52	38
W. Brytania	384	35	170	37
Szwajcaria	24	22	16	14
Turcja	21	19	28	24
Jemen i Aden	308	308	132	132
Stany Zjednoczone	88	76	48	39
Inne kraje	1,361	952	892	522
	6,210	5,402	5,047	4,461

Ruch towarowy w portach palestyńskich

Wyładunek w portach palestyńskich w kwietniu i okresie styczeń—kwiecień 1938 w porównaniu z tymże okresem 1937 r.

Porty	Kwiecień 1937	Styczeń — Kwiecień 1937	Kwiecień 1938	Styczeń — Kwiecień 1938
	w tonach		w tonach	
Hajfa	46,982	254,183	39,721	171,244
Jaffa	10,383	47,652	8,371	36,051
Tel-Awiw	6,397	21,542	8.953	32,075
Akr	150	1,723	91	595
Gaza	141	1,407	648	1.164
ogółem	64,053	326,507	57,784	241,129

Załadunek w portach palestyńskich w kwietniu i okresie styczeń—kwiecień 1938 w porównaniu z tymże okresem 1937 r.

Porty	Kwiecień 1937	Styczeń — Kwiecień 1937	Kwiecień 1938	Styczeń — Kwiecień 1938
	w tonach		w tonach	
Hajfa	21,746	185,268	15,809	170,581
Jaffa	8,347	92,831	8,321	92,374
Tel-Awiw	2,094	13,160	4,647	26,662
Akr	89	484	120	438
Gaza	—	—	—	—
ogółem	32,276	291,743	28,897	290,055

Obieg pieniężny w Palestynie

Ilość monet w obiegu w Palestynie w końcu kwietnia 1938 r. w porównaniu z tymże okresem 1937 r.

Monety w obiegu	Kwiecień 1937		Kwiecień 1938	
	Ilość	ŁP.	Ilość	ŁP.
Srebrne monety				
100 milsów	2,244,00)	224,400	2,105 000	210,500
50 milsów	4,140,000	207,000	4,150,000	207,500
Ogółem srebrne monety		431,400		418,000
Niklowe monety				
20 milsów	1,155,000	23,100	1,100,000	22,000
10 milsów	3,230,000	32,300	3,400,000	34,000
5 milsów	4,340,000	21,700	4,460,000	22.300
Ogółem niklowe monety		77,100		78,300
Miedziane monety				
2 milsy	1,448,000	2,896	1,446,000	2,892
1 mils	5,104,000	5,104	5,608,000	5,608
Ogółem miedziane monety		8,000		8,500
Ogółem monety		516,500		504,8J0
Banknoty w obiegu				
Banknoty:				
ŁP. 100	205	20,500	147	14,700
ŁP. 50	1,517	75,850	1,055	52,750
ŁP. 10	90,234	902,340	73,984	739,840
ŁP. 5	326,671	1,663,355	301.771	1,508,855
ŁP. 1	2,000,530	2,000,530	1,946,330	1,946,330
ŁP. 1/2	549,118	297,039	613,718	306,859
Ogółem banknoty		4,929,634		4,569,334
Ogółem monety i banknoty		5,446.134		5,074,134

Koszty utrzymania w Palestynie

Koszty utrzymania w Palestynie rodziny, składającej się z 5-ciu osób. (Na podstawie cen detalicznych 20 zasadniczych artykułów. Podstawa — styczeń 1922 — 100%).

Miesiąc		Wydatki miesięczne ŁP. (funty palestyńskie)	Wskaźnik %
Styczeń	1922	8,749	100,0
„	1923	7,507	85,8
„	1924	6,718	76,8
„	1925	7,682	87,8
„	1926	7,220	82,5
„	1927	7,230	82,6
„	1928	6,705	76,6
„	1929	6,463	73,9
„	1930	5,860	67,0
„	1931	4,909	56,1
„	1932	5,098	58,3
„	1933	4,934	56,4
„	1934	4,591	52,5
„	1935	4,764	54,5
„	1936	4,735	54,1
„	1937	5,457	62,4
„	1938	5,094	58,2
Luty	1938	5,089	58,2
Marzec	1938	5,112	58,4
Kwiecień	1938	4,932	56,4

Wskaźniki cen hurtowych

Następujące cyfry odnoszą się do wskaźnika cen hurtowych na artykuły spożywcze i paliwa za m. luty 1938 r. Podstawa — luty 1937 r.

Artykuły	Wskaźnik
I. Zboża i mięso	94,4
II. Owoce i inne artykuły spożywcze	92,9
III. Paliwa i różne	95,6
Wskaźnik ogólny	94,0

Rozkład lotów na linii

WARSZAWA — BUCURESTI — ATHINE — LYDDA

Odl. Warszawa	— Bucaresti	1025 km.
„ Bucuresti	— Athine	851 km.
„ Athine	— Lydda	1311 km.

Codziennie z wyj. niedziel				Codziennie z wyj. niedz
13,00	o	WARSZAWA	p	11,25
14.25	p	LWÓW	o	10,00
14,50	o	LWÓW	p	9,30
16,55	p	CERNAUTI	o	9,25
17,10	o	CERNAUTI	p	9,10
18,50	p	BUCURESTI	o	7,30

Wt. Czw. Sob.				Pon. Śr. Piąt.
				18.05
6,50	o	BUCURESTI	p	16,40
8,15	p	SOFIA	o	16,20
8,35	o	SOFIA	p	15,05
9,50	p	THESSALONIKI	o	14,50
10,05	o	THESSALONIKI	p	13,40
11,15	p	ATHINE	o	

Wt. Czw. Sob.				Pon. Śr. Piąt.
11,45	o	ATHINE	p	13,15
13,25		RODI		11,30
13,45		RODI		11,10
16,35	p	LYDDA (Palestyna)	o	8,00

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

Warszawa, ul. Fredry 10. — Tel. 246-37, 521-06. P. K. O. 9231.

Redaktor odpowiedzialny: Inż. JÓZEF THON

Wydawca: POLSKO-PALESTYŃSKA IZBA HANDLOWA

Druk. „Monolit", Warszawa, Elektoralna 3, tel. 581-92.